

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Ivre Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De Decimis. Consilium CCCCXLVI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98716](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98716)

imminuat; ideoque nec præscriptione, aut aliâ consuetudine tolluntur; quia juri communi id repugnat, c. Cum non sit de decimis. Bald. in l. 1. in fine C. De feriis. Felin in c. Si diligenti de præscript. * Verum quidem est, & in decimarum solutione plurimum valere consuetudinem; non quæ tollit obligationem & præstationem decimarum; sed quæ tantum vel transfert, vel moderatur, vel formam præstationis immutat: veluti in prædialibus decimis, ut præstentur alii, quàm ei, qui loci, ubi bona sita sunt, Pastor seu Parochus, est c. Cum sint, c. Ad Apostolica in fine de decimis; vel quod animalium decimæ præstentur, ubi stabulantur, non ubi pascuntur; cum regulariter ibi sit præstanda decima factus & lana, ubi animalia pascuntur, Gloss. & I.D. in d. c. Ad Apostolica. Verum ut hujusmodi consuetudo quæ non tam contra, quàm præter jus commune est, obtineat, requiritur illam esse legitime præscriptam, Gloss. in d. c. Cum sint in verb. ad consuetudinem; præsertim cum per consuetudinem detrahatur juri alicujus; cujus generis consuetudo non propriè consuetudo, sed præscriptio est, Ioan. Andr. in c. fin. de consuet. super ult. Gloss. Cujus generis est hæc, quæ hic per Reos prætextitur; per quam Pastori loci, ubi tempore tonsionis pascuntur animalia, decimæ lanæ subtraherentur: cujus generis præscriptio non longi nec longissimi est, sed temporis immemoralis, Panor. & alii in d. c. Cum sint, tunc cum per consuetudinem tollitur jus decimandi, etiam in unâ specie. Et præterea concurrunt personæ incapaces; ut est in proposita consuetudine, per quam Rei dicunt subditos etiam laicos de verdis liberari à præstatione decimarum lanæ, quæ ex ovibus est detonsa; quæ ad dictum pagum venerint post festum Purificationis. Hæc enim personæ incapaces, quibusdam tam efficaç est, ut existiment laicum nullo omnino tempore, quantumvis immemoralis, ex consuetudine vel præscriptione liberari posse à decimarum præstatione, Geminianus in c. 2. de prebend. lib. 6. Bart. in l. Comperit C. de præscript. 30. vel 40. annor. * Tolerabilis posset esse consuetudo, de qua aliquos ex prædictis testibus deponunt; non quidem de loco seu pago de Verdis, sed de aliis: quod non solvatur quidem decima Pastori loci, ubi lana detonsa est, si non longiore tempore oves in ejus parochia stabulata, & pastæ sunt; sed illi, ubi antecedente anno pastæ fuerunt: nam sic non liberatur laicus à solutione decimarum, sed obligatio transfertur dumtaxat. Ut etiam in jure probatur, duobus Pastoribus posse acquiri portionibus, vel pro ratione temporis solvi hujusmodi decimas; si oves in utraque parochia pastæ sunt, Gloss. in verb. personales in d. c. Ad Apostolica, Boer. ad consuet. Biterrenses tit. Des consuet. prædiales 12. & 13. Steph. Bertran. consil. 115. Licet in imponenda, & consil. 252. Si animalia vol. 3. parte 1.

Cum ergo Rei stent in allegatione consuetudinis omnino non solvendi decimam lanæ ex ovibus translatis citra festum Purificationis, nec allegent se illas solvisse, velolvere debuissse Pastori alicujus alterius parochiæ, ubi prius stabulata vel pastæ fuerunt: non potest eis allegata, & minime sufficienter probata consuetudo suffragari, ut excusentur, aut liberentur, à præstatione decimarum Consil. Wamef. Tom. II.

lanæ. Ad quod potissimum in hac causâ respiciendum est: quia maxime premit Reorum causam; qui conantur in præjudicium juris divini, libertatem præstationis decimarum usurpare in lana extranslatis ovibus detonsâ. Id enim si liberè fieri posset; nemo esset, qui non instante tonsionis tempore, oves suas ad vicinam parochiam traducturus esset; ut sic per occasionem translationis, nec Parochus loci, unde translata essent, propterea, quod ibi detonsæ non essent, nec Parochus loci, ad quem translata essent, propterea quod ibi satis diu pastæ non essent, decimas lanæ solveret. Proinde cum decima lanæ statim debeat, simulatque detonsa est, Rebuff. de decimis quest. 6. un. 32. rectè quoque exigi potest à Parochus loci, ubi detonsa est, vel ab eo, qui ejus loco ex privilegio vel præscriptione habet decimas: qui ea in parte fundatam habet intentionem. Et sic prorsus improbabilis est Reorum oppositio, qui non decimatam hanc lanam retinere contendunt; ex qua nemo alius à Reis decimam petiit, nec verosimiliter petiturus est: cum ut Rei proponunt, per mercatores ex remota ditione, & sic ex longo locorum intervallo, oves adductæ atque ipsis Reis venditæ fuerint. Concludimus igitur officium Venerabilis D. Officialis esse, ut Reos Actoribus condemnent; secundum conclusionem pro Actorum parte in hac causa propositam.

De Decimis.

SUMMARIUM.

Decimæ novales.

1. Novale quid sit.
2. Pastor loci habet fundatam intentionem ad decimas.
3. Decimarum percipiendarum ex privilegio, consuetudine vel præscriptione ius non extendit se ad decimas novales.
4. Præscriptum tantum, quantum possessum.
5. Possessionis seu præscriptionis immemoralis effectus.

CONSILIVM CCCCLVI.

EX his, quæ compendio ex causa iudicii possessorii manutenentiæ inter Reverendum Dominum Abbatem Einhamensem, Domicellum Wilhelmum Cathulle, ac Laurentium de Riddere Actores; ac Dominum Iacobum de Blekere Reum Opponentem proponuntur, si aliud in actis causæ non est, quod causæ statum mutare possit; videtur mihi infrascripto pro Reo opponente sententiam absolutoriam; & si interdictum duplicatum est, etiam adjudicatoriam possessionis percipiendi decimas novales, ferendam esse.

Nam cum proponatur ex actis, adeoque Actorum etiam confessione, agrum, de quo queritur, & ex quo Reus decimas percepit, prorsus novalem esse; hoc est nunc primum in anno septuagesimo quarto novissimè præterito ad culturam redactum; nec extare memoriam, quod aliquando prius cultus fuerit, c. Quid per novale de verb. signif. expeditum est & clarum, jus decimandi in eodem agro pertinere ad dictum Reum tamquam Pastorem loci, sub quo dictus ager situs est.

Nam ut in decimis percipiendis & exigendis in

universum Pastor loci ex jure communi divino & humano solus fundatam habet intentionem, *c. Cum contingat De decim. & ibi Gloss. in verb. de iure communi, c. 1. in fine de verb. signif. ut non debeat aliter probare illas ad se pertinere, etiam contra loci Episcopum, c. fin. De paroch. c. ult. Vt lire pendente; ita quoque & in decimis novalibus, ut expresso jure definitum est, d. c. Cum contingat, c. Quoniam eod. tit. ** Et quidem adeo Pastor loci in huiusmodi novalibus, de jure fundatam habet intentionem, ut perinde fundatam habeat etiam eo casu, quo vel ex privilegio vel prescriptione seu consuetudine (ut fieri potest, *c. Ad aures De prescript. decimæ ad alios pertinent, quia privilegium, prescriptio, vel consuetudo transferens decimas à Pastore ad alios, non continet, nec adii- cit in consequentiam jus futurorum novalium, d. c. Cum contingat, c. Ex parte, c. Tua De decim, c. Statuto, eod. tit. lib. 6. Sunt enim huiusmodi privilegia, consuetudines, & prescriptiones tamquam juri communi adversantia, c. 1. De prescript. lib. 6. odiosa & intra suos fines constringenda, d. cap. Tua, c. Odia De reg. iur. lib. 6.*

⁴ Et prescriptio quidem (cui soli in proposito innituntur Actores) quia ex possessione vires & substantiam capit, ultra id, quod possessum est longissimo tempore, extendi non debet: sic ut quamvis jus decimandi acquisitum sit respectu prædiorum prius ad culturam redactorum, tanto tempore, quod ad prescriptionem necessariò requiritur, possessorum: respectu tamen prædiorum postea cultorum, & quoad jus decimandi tam diu non possessorum, prescriptio consideranda non est: tantum enim censetur prescriptum, quantum constat tempore requisito possessum, l. 1. §. si quis hoc interdicto De iur. act. iur. privato, l. Denique cum seq. Ex quib. caus. maiores; cum prescriptio extensionem non admittat, ne quidem ad casum similem, Felin. in c. Auditis col. 6. De prescript. & facit text. l. Quod meo §. fin. & ibi Doct. De acquir. poss. Barr. in l. Si publicanus §. fin. De public. Socin. cons. 111. Abunde vol. 1. & d. c. Statuto. Qua in re discrimen nullum est, an laicus, an ecclesiasticus in aliena parochia decimas ex prescriptione obtineat: licet enim difficilior laicus ad decimas pervenire possit, *c. Ad hac De decim. facilius alius ecclesiasticus, d. cap. Ad aures: in eo tamen par est utriusque conditio, quod neuter plus in decimis in alterius parochia sibi vindicare possit, quam possessione, saltem quadragenaria acquisivit, seu prescripsit, d. c. Cum contingat. Quamobrem in proposito perinde adversus dictum Dominum Abbatem; ut adversus Domicellum Guilielmum & Laurentium laicos (etiam si ille ab Abbate, hic à Comite Flandriæ decimas velut in feudum tenere dicantur) Reus in exceptione, & in duplicando interdicto, fundatam habet intentionem: cum nec Abbas ipse, nec Comes ea in parte maiore privilegio, vel prerogativa gaudere possent.*

⁵ Nec Actoribus patrocinari potest allegatio prescriptionis immemoralis; per quam constat, etiam eo casu, quo prescribens contra se habet jus commune, decimas acquiri posse, cap. 1. De prescript. lib. 6. nam immemoralis prescriptionis allegatio, & probatio, eas vires non habet, ut quo-

que extendi possit ad futuri temporis tractum: hoc est in proposito, ut quamvis prescriptio hæc, quatenus possessio respicit agros ante tempus huiusmodi prescriptionis ad culturam redactos, effectum habere possit; non potest tamen perinde, quatenus ea possessio respicit agros citra illud tempus ad culturam redactos (de quorum decimis in hac causa agitur) præsertim ubi nulla subest rationabilis causa, cur propter privilegium concessarum decimarum, aut propter earundem prescriptionem in genere, non tam certorum corporum decima, quam jus decimandi generaliter & universaliter videri debeat acquisitum, d. c. Statuto §. fin. d. l. Cum contingat in fine.

Cum igitur in actis non extet allegata rationalis huiusmodi aliqua causa; non est, cur extendenda prescriptionis occasio admitti debeat. Inter causas rationabiles, ob quas fieri possit extensio privilegii, vel prescriptionis, Doctores referunt hanc, si omnia prædia in una eademque parochia sint uni soli ex privilegio vel prescriptione decimabilia; nec Rector Ecclesiæ sub parochia ulla possideat decimas maiores aut minores; quia propter jus universi privilegii seu prescribenti acquisitum, facilius competunt tali causa omnia, quæ de novo creantur, ratione juris comprehensi sub illo universo, Ant. de Butrio, Panor. & alij in d. c. Tua, Panor. consil. 71. vol. 2. Item si ex fundis novalium prius percipiebatur aliquid; quia fortè erant vel pascua, salicta, aut alia terra alios fructus præter frumentum ferentes, Ant. Cardina, & alij in d. c. Cum contingat. Istitis autem & similibus causis cessantibus ex contraria ratione cessare debet extensio; cum de jure alia sit decimarum & terrarum conditio. Quia igitur ex his, quæ proponuntur in hac causa, constat, Reum ut Pastorem loci, decimas aliquas, seu jus aliquod decimandi sub sua parochia saltem habere; sequitur sub prætextu juris universi, quod Actores prætere videntur illud non contineri, & sic cessare considerationem universi: quia scilicet Pastor est, & fuit in possessione alicujus juris particularis.

Vnde etiam convincitur, aberrare Actores, dum existimant jus ipsius Pastoris esse restrictius, & minimè attendendum, ex eo, quod in certo tantum districtu suæ parochiæ decimandi jus habeat; ideoque illi in ea tantum parte jus novalium permittant. Nam, ut dictum est, propter retentionem partis pro Pastore restringitur jus universi, in aliis generaliter decimas ex prescriptione possidentis. Quod ipsum evidentiùs elucet ex denombremento; hoc est, ex catalogo illius, qui tertiam partem decimarum à præfato Abbate tener; in quo aperta sit reservatio decimarum novalium. Est enim id apertum indicium, eum virtute suæ tertiæ illas vindicare non potuisse, sed relinquendas fuisse illi, cui ex juris communis dispositione competunt, hoc est Pastori loci.

Sanè allegatio immemoralis prescriptionis, cui fixius inhaerent Actores, in suo genere potentissima est: quippe vim tituli legitime constituti, & privilegii habet, c. 1. De prescript. lib. 6. l. Hoc iure §. ductus aqua De ag. quoti. & activa; tantumque potest, quantum Papa seu Princeps cum causa, Andr. de Isernia in c. 1. in verb. summa publica, Quæ sunt regal.

sint regal. facitque, ut quæ per se impræscriptibilia sunt, præscribi possint: veluti regalia, aut Principi reservata; etiam præscriptio Ecclesiæ onerosa esset, Bald. in c. 1. In vers. quæro quanto tempore Qui feud. dare poss. Ceterum in proposito non obtinet vires aliquas: quia cum, ut ante dictum est, jus universale percipiendi decimas novalis per Actores non possit prætendi, dum continentur, & ex dicto catalogo constat Pastori jus decimandi, & in non novalibus, & in novalibus aliquo modo esse; non potest dici hæc possessio, ex qua Actores jus præscriptionis immemorialis constituent. procedere ex generali seu universali causa percipiendi omnia tam futura, quam præsentia & præterita novalia: quia ex parte & jure Pastori reservatis, constat de contrario. Præterea immemorialis possessio, seu quasi, non dico perceptorum novalium in his, aut illis agris; sed juris universalis percipiendi novalia, etiam quodcumque futura, quam Actores allegant, secundum terminos, & dispositionem juris communis sufficienter probata non est. Nam certificatio Villici, & Scabinorum de Volkeghem, continet testimonia minimè jurata; quæ ob id fidem probationis non possunt continere, l. Jurisurandi C. De testib. etiam à religiosissimis personis essent prolata, c. Nuper De testibus. Eoque minus in proposito, quod plerique sint Officarii unius ex dictis Actoribus; & quidam illorum etiam decimarum ad dictos Actores pertinentium conductores; sic ut ad eos ex eorum testimonio in exitu causæ commodum vel incommodum pervenire posset, Glos. in §. pater Instit. De testam. Alberic. in l. Etiam C. De testib. Eoque iterum minus attribuenda est ipsis fides; quod non proferant aliquod exemplum agrorum novalium ultra quadraginta annos ad culturam redactorum. Quæ eadem exceptiones etiam aliis testibus per Notarium examinatis ad instantiam Actorum, obijci possunt; quod scilicet injurati deposuerint, & præterea recepti & examinati sint non per iudicem causæ, nec parte adversa ad hoc citatæ: qui citationis defectus facit, ut testimonium pro nullo omnino sit, c. 2. De testib. Et denique quod nullam agrorum novalium specificationem faciant; præter unum, qui unius certi agri ad culturam redacti mentionem facit, sed ita, ut hujusmodi testimonium Actoribus magis noceat, quam prosit: ob id, quod proponatur illum agrum ab hinc triginta duobus annis primùm ad culturam redactum fuisse; unde immemorialis, & nè quidem communis & vulgaris præscriptio Ecclesiastica, hoc est quadraginta annorum, d. c. Ad aures c. Dudum De decim. constitui non potest. Cum alioqui ad probandam immemorialem possessionem seu præscriptionem plura requirantur (quæ in hoc articulo præscriptionis decimarum exactè recenset Petrus Rebuffus, in tract. de decim. quasi. 13. nu. 94. & seq. ad quem brevitas causa remittimus) quæ in dictis testimoniis non conspiciuntur. Cum ergo per dictum catalogum, & confessionem partis adversæ constet, Pastorem loci esse, & fuisse in possessione novalium decimarum, non constet verò Actores esse in possessione decimarum novalia ex eorum jure universali percipiendi decimas in genere; censemus in hac possessoria causa secundum Conf. Wamef. Tom. II.

Reum Opponentem, contra dictos Actores, sententiam ferendam esse.

De Decimis.

S V M M A R I V M.

Decimæ novalis.

1. Decimas qui ex privilegio habet, non habet ex consequenti novalia.
2. Præscriptio ultra possessum non extenditur.
3. Novalis ad decimas quandoque extenditur privilegium & præscriptio.
4. Transactio extendi, & præsertim ad futura, non debet.
5. Relativum vim restrictionis habet.
6. Novalium privilegio concessio, quæ novalia continentur.
7. Decima ab Ecclesiasticis præscriptione quadraginta annorum acquiritur.
8. Supradicta particula quæ referri debeat.
9. Casus omissus manet sub dispositione iuris communis.

CONSILIUM CCCCXLVII.

Q VANTUM ex lectione Actorum, coram Venerabili Domino Officiali Leodiensi Lovanii residente, inter Dominum Gerardum Vlemincx, Pastorem in Ginneken Actorem; & Reverendam Dominam Abbatissam & Conventum de Thore Ream deprehendere potui, circa unicam questionem versatur totius causæ difficultas: quid scilicet per concordiam olim ante annos plusquam ducentos, & sexaginta, inter Curatum loci de Ginneken & præfatam Abbatissam initam, de jure decimarum, præfatus Curatus remiserit; earum scilicet terrarum, quæ tunc ad culturam redactæ erant, decimas tantum, an etiam terrarum novalium? Et sanè ab ipsius concordie verbis hujus rei petenda est definitio.

Nam alioqui si de novalibus nihil dictum esset in illius concordie instrumento, res dubitationem nullam haberet: si enim ex privilegio si ve ex præscriptione quis decimas habeat in aliquo fundo, cui alioqui jure communi non deberentur; decimas tamen novalium in illarum consequentiam non habebit, sed Curato seu Pastori loci relinquenda erunt; quia jure communi ad illum etiam ipsæ decimæ antiquæ pertinere deberent; prout hoc jure expresso decisum est, in c. Cum contingat, c. Tua, c. Ex parte De decim. cap. Statuto eod. lib. 6. Sunt enim hujusmodi privilegia tamquam juri communi adversantia, odiosa & intra suos fines contrahenda, d. c. Tua, c. Odis De regul. iur. lib. 6. * Et præscriptio quia ex possessione vires & substantiam capit, ultra id quod possessum est longissimo tempore, extendi non debet: sic ut quamvis jus decimandi acquisitum sit respectu prædiorum tanto tempore, quod ad præscriptionem requiritur, possessorum: respectu tamen prædiorum non possessorum præscriptio consideranda non sit: tantum enim censetur præscriptum, quantum constat esse possessum, l. 1. §. si quis hoc interdicto De itin. actus. priv. l. Denique cum l. seq. Ex quib. caus. maior. cum præscriptio extensionem non admittat, ne quidem ad similem casum, Felin. in cap. Auditis col. 6. De præscript. & facit text. l. Quod